

tekster skrevet av og om kvinner inngå i pensum, og alle elever bør lære om likestilling på en slik måte at de frarådes å tenke at biologisk kjønn er bestemmende for deres egne fremtid (Okin, 1989, s. 177).

Som et tiltak for å redusere menns dominans over kvinner i familier der arbeidsdelingen følger de tradisjonelle kjønnsrollemønstrene, foreslår hun at begge ektefellene skal ha lik rett til inntekten fra alt lønnet arbeid. Konkret ser hun for seg at lønnen utbetales i to like deler: én del til arbeidstaker og én del til ektefellen. På denne måten vil den hjemmeværende bli mindre avhengig av den som utfører lønnsarbeid. I tillegg er det en ordning som anerkjenner at den ene partens ulønnede hus- og omsorgsarbeid er vesentlig for at den andre parten kan lykkes med egen karriere, og på den måten bidra med inntekt til familien (Okin, 1989, s. 180–181).

Okin mener det er et åpent spørsmål nøyaktig hvordan de tiltakene hun foreslår vil virke over tid, men hun regner det som rimelig å anta at de vil bidra til et mer likestilt samfunn. Uansett innebærer hennes egalitære liberalfeminisme en tydelig kontrast til den klassiske liberale feminismen. Det er etter hennes syn ikke nok at staten selv unnlater å diskriminere på grunnlag av kjønn. Staten må også aktivt tilrettelegge for likestilling. Den må gripe inn i relasjoner mellom privatpersoner for å rette opp skjeve sosiale strukturer som virker på tross av at kvinner og menn juridisk sett er likestilte.

Klassiske liberalfeminister vil typisk kritisere den typen tiltak Okin foreslår, for å gå på tvers av et konsekvent forsvar for individers valgfrihet. Fra et slikt ståsted innebærer lovgivning som sikter mot å endre kjønnede samfunnsstrukturer, at staten legger paternalistiske

føringer for hvilke valg vi skal ta. Fra Okins side vil et naturlig svar på slik kritikk være at de tiltakene hun foreslår, handler om å sikre kvinner reell uavhengighet av menn. Slik sett kan hennes egalitære liberalfeminisme sies å være en videreføring av Wollstonecrafts kamp for likestilling med andre midler.

20.3 Statusbaserte kontra interessebaserte teorier om rettigheter: ytringsfrihet og respekt for personer

Teorier om naturlige rettigheter er ikke utdaterte selv om de hadde et høydepunkt på 1600- og 1700-tallet. Det finnes i dag en levende debatt mellom tilhengere av **interessebaserte rettighetsteorier** og **statusbaserte rettighetsteorier**. De interessebaserte teoriene er ofte influert av Mills instrumentelle syn på rettigheter, mens de statusbaserte teoriene tilhører den naturrettslige tradisjonen (Wenar, 2021). Den amerikanske filosofen Frances Kamm (1948–) er blant dem som forsvare en statusbasert teori. Hun skriver følgende om ytringsfrihet:

The right to speak may simply be the only appropriate way to treat people with minds of their own ... Not recognizing a person's option of speaking is to fail to respect him ... To say that any given person is not entitled to the strong right to free speech is ... a way of saying that certain crucial features of human nature are not sufficient to generate the right in anyone. And this seems to be a mistake. (Kamm, 2002, s. 486–487)

Kamm forutsetter her at retten til å ytre seg fritt er begrunnet i vår status som tenkende vesener. Den eventuelle nytten ved ytringsfriheten er etter hennes oppfatning av mindre betydning for spørsmålet om vi bør ha en slik rettighet. Retten til å ytre seg fritt, inkludert å forsvare upopulære meninger om kontroversielle temaer,